

UTAJÄRVEN VARHAISKASVATUS

LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA MUOKATTU 30.1.2026

VALKONEN SANNA UTAJÄRVEN KUNTA

Sisällys

1. Johdanto
2. Lääkehoitosuunnitelma
3. Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma
4. Lääkehoidon osaamisen varmistaminen, toteuttaminen ja vaatimustaso
5. Vanhempien sekä henkilöstön lääkehoidon vastuut, velvollisuudet sekä työnjako
6. Lapsen huoltajien vastuut
7. Varhaiskasvatuksen esihenkilön vastuut
8. Henkilöstön vastuut
9. Lääkehoitovastaavan vastuut
10. Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistamisen ja niihin varautuminen
11. Lääkkeiden säilytys
12. Ensiapuvälineet ja niiden säilytys
13. Utajärven kunnan varhaiskasvatuksen kuvaus
14. Lähteet

Johdanto

Tämä on Utajärven kunnan varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma, jonka liitteenä on lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma, lääkehoitosuunnitelma lyhytaikaisiin lääkehoitoihin, lääkehoitopäiväkirja sekä muistilista huoltajien vastuista lapsen lääkehoidossa. Kunnan varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma koskee kaikkia varhaiskasvatuksen toimintamuotoja kunnan omissa palveluissa. Kunnassa ei ole yksityisiä varhaiskasvatuspalveluita.

Turvallinen lääkehoito rakentuu arjessa. Sen perustana on jokaisen lääkehoitoa työssään toteuttavan kasvattajan ajantasainen osaaminen ja laadukas toiminta. Varhaiskasvatuksen johdon tulee mahdollistaa kasvattajille laadukkaan toiminnan edellyttämä lääkehoidollinen perehdytys, sekä toimia laadukkaan ja turvallisen toiminnan mahdollistajana sekä lääketurvallisuuden toteutumisen omavalvojana.

Yksittäisen työntekijän tulee osaltaan varmistaa, että hänen toimintansa täyttää sille asetetut ammatilliset laatuvaatimukset ja yhteisesti sovitut linjaukset. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden tulee toimia moniammatillisessa yhteistyössä Pohteen toimijoiden kanssa. Kaiken toiminnan ydin on, että tarjoamme lapsille lääkehoitoa siten, että ehkäistävissä olevia haittoja onnistutaan yhteistyöllä välttämään.

Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2010) edellyttää, että terveydenhuollon toiminnan on oltava ammatillisesti ja tieteellisesti asianmukaista, näyttöön ja hyviin hoito- ja kuntoutuskäytäntöihin perustuvaa, sekä laadukasta ja turvallista myös sosiaali- ja terveydenhuoltosektorin ulkopuolella. Lääkehoitosuunnitelma on osa lakisääteistä suunnitelmaa laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta (Terveystieteidenhuoltolaki 1326/2010). (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2021, 11)

Suunnitelman hyväksynyt varhaiskasvatuksen esihenkilö Sanna Valkonen

30.01.2026 *Sanna Valkonen*

päivämäärä allekirjoitus

Lääkehoitosuunnitelma

Lääkehoitosuunnitelma on lääkehoitoa toteuttavan yksikön työväline turvalliseen lääkehoitoon. Lääkehoitosuunnitelman avulla voidaan kehittää esimerkiksi yksiköiden lääkehoidon prosessia ja lisätä ymmärrystä lääkitysturvallisuudesta. Lääkehoitosuunnitelma on laadunhallinta-asiakirja, lääkehoidon prosessia ohjaava toimintaohje, jonka rooli myös lääkehoitoon perehdyttämisessä on merkittävä. (Sosiaali- ja terveysministeriö. 2021. 15.) Lääkehoitosuunnitelma sisältää yleiset varhaiskasvatuksessa toteutettavaan lääkehoitoon liittyvät linjaukset. Tämän lisäksi jokainen varhaiskasvatusyksikkö kuvaa oman lääkehoidon prosessinsa ja siihen kuuluvat käytännön toimintaa koskevat ohjeet.

Utajärven varhaiskasvatuksessa toteutetaan turvallista lääkehoitoa. Tavoitteena on ennakoida lääkehoitoprosessiin liittyviä riskejä ja vähentää niitä tavoitteellisesti. Kaikki läheltä piti- tilanteet kirjataan ilmoitusta varten tehtyyn valmiiseen lomakkeeseen. Lomakkeet käsitellään vaka johtoryhmässä, sekä asianosaisen tiimin omassa viikkopalaverissa. Vaka esihenkilö lähettää lomakkeen työturvallisuuspäällikölle, joka vie asian kunnan johtoryhmään, mikäli se on tarpeellista. Vaka esihenkilön vastuulla on johtaa lääkehoidon turvallisuutta ja huolehtia työntekijöiden kouluttamisesta ja osaamisen päivittämisestä. Utajärven varhaiskasvatuksen työntekijät vastaavat omalta osaltaan siitä, että lääkehoito toteutuu turvallisesti ja siihen liittyvät riskit tunnistetaan ja niihin reagoidaan tavoitteellisesti. Vaka esihenkilöntehtävänä on seurata ja arvioida turvallisen lääkehoidon toteutumista osana omavalvontaa.

Utajärven varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman hyväksyy vaka esihenkilö. Lapsikohtaisen pitkäkestoisen lääkehoitosuunnitelman hyväksyy lapsen lääkähoidosta vastaava taho, sekä varhaiskasvatuksen esihenkilö.

Utajärven varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma koskee kunnan kaikkia varhaiskasvatuksen toimintamuotoja. Lääkehoitosuunnitelma tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään vuosittain, sekä aina lainsäädännön muuttuessa lääkehoidosta vastaavien työntekijöiden toimesta. Varhaiskasvatuksen esihenkilön velvollisuuteen kuuluu myös varmistaa, että henkilökunta perehdytetään lääkehoitosuunnitelmaan, sekä siinä tapahtuviin muutoksiin. Perehdytys huomioidaan myös lyhytaikaisten sijaisten kohdalla. Lyhytaikaiset sijaiset eivät osallistu lääkehoitoon. Lääkehoitosuunnitelmassa tulee ottaa kantaa myös ennakoimattomiin poissaoloihin ja niihin liittyviin sijaisjärjestelyihin, sekä kuinka ne vaikuttavat turvallisen lääkehoidontoteutukseen. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että henkilöstössä täytyy olla useampia, lääkeluvat suorittaneita lastenhoitajia, jotka voivat toteuttaa lääkehoitoa. Turvallinen lääkehoito tulee varmistaa myös vuorohoidossa oleville lapsille. Varhaiskasvatuksessa huolehditaan, että jokainen työntekijä on tietoinen yksikössä toteutettavasta lääkehoidosta ja osaa antaa hätätilanteessa ensiapua myös lääkehoitoa tarvitsevalle lapselle.

Lääkehoitosuunnitelmassa tulee tuoda riittävän yksityiskohtaisesti esille toimenpiteet koskien lääkkeiden säilytystä. Varhaiskasvatuksessa jokaisessa yksikössä tulee olla lukollinen lääkekaappi, jossa lasten lääkkeet säilytetään. Viileässä säilytettävät lääkkeet säilytetään ryhmän jääkaapissa erillisessä, lapsen nimellä varustellussa lukollisessa astiassa, erillään elintarvikkeista. Lapsen huoltajien tuodessa varhaiskasvatusyksikköön lapsen lääkkeitä, tulee niiden olla alkuperäispakkauksessa, josta tulee ilmi lapsen nimi sekä annosteluohje.

Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma

Lääkehoitosuunnitelman liitteenä on lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma varhaiskasvatuksessa, lapsen lääkehoitosuunnitelma lyhytaikaisessa lääkityksessä, lääkkeenantopäiväkirja, sekä läheltäpiti-lomake. Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma tulee laatia aina, mikäli lapsella on lääkärin määräämä pitkäaikainen taikka tarvittaessa annettava lääkitys ja lääkitystä hoidetaan varhaiskasvatuksen aikana. Lääkehoitoperehdytys ja lupa on aina lapsikohtainen.

Lääkehoitosuunnitelma tulee laatia ennen hoidon aloitusta tai välittömästi hoidon alussa ja se tehdään yhdessä lapsen huoltajien, lapsen ryhmän lääkeluvallisen lastenhoitajan, sekä tarvittaessa myös muiden lasta hoitavien tahojen kanssa. Pitkäaikaisen lääkehoitosuunnitelman hyväksyy vaka esihenkilö. Lääkehoitosuunnitelmasta tulee selvitä tarkasti lapsen sekä huoltajien tiedot ja hoitavan tahon yhteystiedot. Lisäksi kirjataan lääkkeenantoon liittyvät toimenpiteet, arviointi, annettavan lääkkeen tiedot, antoreitti, perehdytysprosessi, lääkeluvan/pistoluvan myöntäjä sekä lääkehoitosuunnitelman allekirjoittaja vaka esihenkilö. Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään vuosittain ja aina lääkeannoksen taikka lääkkeen muuttuessa. Lääkehoitosuunnitelman päivityksen koollekutsujana toimii ryhmän lääkehoidosta vastaava työntekijä. Lääkehoitosuunnitelman päivityksessä ovat mukana lapsi, lapsen huoltajat, sekä tarvittaessa lapsen lääkehoidosta vastaava taho.

Terveystenhuollolla on pitkäaikaissairaiden lasten hoidon koordinointi vastuu sekä hoidon ohjaukseen ja seurantaan liittyvien käytännön järjestelyjen vastuu. Erikoissairaanhoidon toimiessa lapsen hoitovastuuyksikkönä (mm. lasten ja nuorten sairauksien, lasten neurologian/ psykiatrian poliklinikka) yksikön toimijat osallistuvat terveydenhuollon asiantuntijoina lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman laatimiseen. Erikoissairaanhoidon yksiköiden terveydenhuollon ammattihenkilöt esimerkiksi diabeteshoitaja, kuntoutusohjaaja toimivat pitkäaikaissairaana lapsen yksilöllisen (lääke)hoidon asiantuntijoina sekä osallistuvat varhaiskasvatuksen henkilöstön lääkehoidon perehdytykseen ja kuntoutukseen sekä tarvittaessa lääkelupiin. He voivat antaa pisto-opetuksen ja -luvan, jos heillä on siihen oman työyksikön lääkärin valtuutus. Jos valtuutusta ei heillä ole, erikoissairaanhoidon työntekijä selvittää luvan antajan varhaiskasvatukselle.

Lapsen hoitovastuuyksikön ollessa perusterveydenhuolto, hoitava lääkäri tai terveydenhoitaja osallistuu tarvittaessa lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman laatimiseen. Lastenneuvolan toimijat ovat tarvittaessa osallisina varhaiskasvatuksen henkilöstön lääkehoidon perehdytykseen ja koulutukseen yleisen lasten lääkehoidon osalta. Lastenneuvolan toimijat ovat tarvittaessa asiantuntijoina lapsen terveydenhuollon palveluissa.

Epilepsia- sekä astma- ja allergialääkkeiden käytön opastavat vanhemmat. Tarvittaessa voidaan pyytää ohjausta lasta hoitavalta taholta. Tablettilääkityksen, inhaloitavien lääkkeiden sekä adrenaliini-injektorin käytön luvan edellytyksenä on perehtyminen lapsen lääkehoitoon, sekä lääkkeiden antamisesta suoritettu tentti. Lääketentin valvoo ja luvat hyväksyy vaka esihenkilö.

Varhaiskasvatuksen yksiköissä tulee aina tapauskohtaisesti arvioida, onko lääkehoitoa tarvitseva lapsi lain tarkoittama erityistä tukea tarvitseva lapsi ja miten lapsen kehityksen ja oppimisen tuen tarve huomioidaan muun muassa. henkilöstömitoituksessa. Lapsen lääkehoito toteutetaan ensisijaisesti kotona. Muita kuin välttämättömiä lääkärin määräämiä lääkkeitä ei lapselle anneta varhaiskasvatuksen aikana. Jos varhaiskasvatuksen aikana kuitenkin joudutaan antamaan lääkettä, on henkilöstön tärkeä tietää, miksi lääkettä annetaan, mitä lääkettä, kuinka paljon, miten ja mitä antoreittiä käyttäen. Lääkkeet tulee toimittaa annostusohjeineen alkuperäispakkauksessa hoitopaikkaan. Lyhytaikaisesta lääkehoidosta tehdään

lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma ja täytetään lääkkeenantopäiväkirjaa. Tarvittaessa käytössä on seurantapäiväkirja (vihko).

Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma liitetään sähköiseen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja säilytetään hoidon päätyttyä yhdessä muiden lasta koskevien asiakirjojen kanssa arkistointisääntöjen mukaisesti. Poikkeuksena tilapäisen eli lyhytaikaisen lääkityksen lääkehoitosuunnitelmat, jotka säilytetään lapsen ryhmässä lukollisessa kaapissa meneillään olevan toimintakauden loppuun asti ja hävitetään asianmukaisella tavalla sen jälkeen. Huoltajien, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen hoidosta vastaavan lääkärin (tai lääkärin valtuuttaman muun terveydenhuollon ammattihenkilön) kanssa sovittu lääkeshoidon toteutus ja toteutuksesta vastaava henkilö (ja varahenkilö) kirjataan myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan sille varattuun kohtaan.

Lääkehoidon osaamisen varmistaminen, toteuttaminen ja vaatimustaso

Sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisissa yksiköissä työnantaja vastaa siitä, että lääkehoitoprosessi on turvallinen ja lääkehoitoa toteuttavilla työntekijöillä on siihen riittävä koulutus ja osaaminen. Utajärven varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatuksen esihenkilö vastaa omalta osaltaan siitä, että työntekijöiden lääkehoito-osaaminen on riittävä. Jokainen varhaiskasvatuksessa lääkehoitoon osallistuva työntekijä suorittaa Lääkehoidon ABC –teoria sekä lääkelaskutentin. Pääsääntö on, että lääkehoitoa ei saa toteuttaa, jos sen toteuttamiseen ei ole saanut koulutusta ja työnantajan tarjoamaa perehdytystä, eikä osaamista ole varmistettu.

Utajärven varhaiskasvatuksessa lääkehoidon osaaminen varmistetaan lääkehoitosuunnitelmassa määritellyllä tavalla, ennen kuin työntekijä voi ryhtyä toteuttamaan lääkehoitoa. Varhaiskasvatuksen esihenkilön tehtävänä on järjestää työntekijöilleen riittävä lääkehoidon koulutus. Käytännön osaaminen varmistetaan tarvittaessa näyttöjen avulla, esim. lapsen lääkehoidon muuttuessa. Näytön vastaanottajana toimii erikoissairaanhoido tai lapsen sairauden hoidosta vastaava taho.

Varhaiskasvatuksen esihenkilö dokumentoi osaamisen varmistamisen ja lääkelupien voimassaolon. Ajantasainen lista lääkeluvallisista henkilöistä ja heidän lupiensa laajuudesta tulee kuitenkin olla yksikössä nähtävillä muillakin kuin esihenkilöllä. Hyvä käytäntö on säilyttää lista esimerkiksi lääkehoitosuunnitelman yhteydessä. Pyydetessä esihenkilön on toimitettava tiedot valvovalle viranomaiselle. Työnantajalla on oikeus määritellä, miltä osin yksittäinen lastenhoitajan nimikkeellä oleva työntekijä voi toteuttaa lääkehoitoa toiminta- tai työyksikössä.

Vanhempien sekä henkilöstön lääkehoidon vastuut, velvollisuudet sekä työnjako

Jokainen lääkehoitoa toteuttava tai siihen osallistuva vastaa aina omasta toiminnastaan. Viimekädessä lääkkeen antaja vastaa siitä, että hän tietää mitä, miten, miksi ja kenelle lääkettä annetaan. Lääkehoitoa toteuttava työntekijä vastaa omasta toiminnastaan lääkemääräykseen perustuen sekä ammatillisen koulutuksensa, vastualueensa ja työyksikön lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. On tärkeää, että työntekijä kertoo työnantajalleen tai esihenkilölle, jos hänen työhönsä kuuluu tehtäviä, joita hän ei hallitse.

Jokaisen työntekijän vastuulla on noudattaa lääkehoitosuunnitelmaa. Lääkehoitoa koskevat yleiset ohjeet ja periaatteet ovat samat kaikille kunnassa toimiville varhaiskasvatuksen toimintayksiköille. Pääsääntö on, että lääkehoidon toteuttaminen on terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa ja että lääkehoitoon koulutetun terveydenhuollon ammattihenkilö, kuten lähihoitaja, ensisijaisesti toteuttaa lääkärin lapselle määräämää lääkehoitoa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2021, 50.)

Myös muut varhaiskasvatuksen lastenhoitajan nimikkeellä työskentelevät työntekijät toteuttavat lääkärin lapselle määräämää lääkehoitoa. Tällöin lääkehoidon toteuttaminen perustuu perehdytykseen, lisäkoulutukseen ja osaamisen varmistamiseen. Pitkäaikaisesti sairaan lapsen vaativamman lääkehoidon toteuttamiseksi (esimerkiksi insuliinin pistäminen diabeetikkolapselle) varhaiskasvatuksen työntekijä tarvitsee lapsi- ja lääkehoitokohtaisen lääkehoitoluvan, joka edellyttää perehdytyksen ja lisäkoulutuksen lisäksi osaamisen varmistamista näytöin. Perehdyttävä taho, esim. diabeteshoitaja, toimii näytön vastaanottajana ja hoitava lääkäri myöntää lääkehoitoluvan.

Varsinaisen lääkehoidon toteuttamisen lisäksi varhaiskasvatuksen henkilöstön on ymmärrettävä lääkehoidon merkitys laajemmin osana lapsen varhaiskasvatuksen kokonaisuutta. Lääkehoito vaikuttaa usein muun muassa lapsen ravitsemukseen ja ruokailuun, mutta myös laajemmin hänen kasvuunsa ja kehitykseensä, mikä tulee huomioida osana yksilöllistä lapsilähtöistä pedagogiikkaa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2021, 50.)

Lapsen huoltajien tulee aina olla tietoisia siitä, kuka lääkehoitoa varhaiskasvatuksessa toteuttaa. Huoltajien, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen hoidosta vastaavan lääkärin (tai lääkärin valtuuttaman muun terveydenhuollon ammattihenkilön) kanssa sovittu pitkäaikaissairaalan lapsen lääkehoidon toteutus, toteutuksesta vastaava henkilö (ja varahenkilö) sekä lääkehoidon toteutuksen käytännöt varhaiskasvatuksessa kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Huoltajat tuovat lääkkeet varhaiskasvatukseen annostusohjeineen alkuperäispakkauksessa.

Lapsen huoltajien vastuut

- Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä lapsen huoltajien, ryhmän henkilöstön sekä varhaiskasvatuksen esihenkilön ja lapsen sairaanhoidosta vastaan (erikois)sairanhoidon edustajan kanssa.
- Huoltajat vastaavat omalta osaltaan henkilöstön riittävästä perehdyttämisestä lapsen terveydentilaan ja lääkehoitoon.
- Huoltajat vastaavat lapsen yksilöllisen lääkkeen toimittamisesta alkuperäispakkauksessaan.
- Huoltajat huolehtivat tarvittaessa henkilöstölle uuden tiedon lääkärin määräämästä lapsen lääkinnässä tapahtuneesta muutoksesta.

- Huoltajat vastaavat tiedon siirtymisestä eri nivelvaiheissa, sekä uuden henkilökunnan perehdyttämisestä koskien lapsen terveydentilaa ja lapsen tarvitsemaa lääkehoitoa yhdessä lapsen varhaiskasvatusryhmän kasvattajien, sekä tarvittaessa varhaiskasvatuksen esihenkilön kanssa.

Varhaiskasvatuksen esihenkilön vastuut

- Varmistaa henkilöstön lääkehoidon osaamisen lääkehoitosuunnitelmassa olevan mallin mukaisesti ja dokumentoi sen asianmukaisella tavalla.
- Järjestää lääkehoidon osaamisen koulutukset, näyttötilaisuudet ja tarvittaessa nopeaa reagointia vaativat lääkehoidon antamisen koulutukset Pohteen toimijoiden kanssa.
- Vastaa varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelmaan perehdyttämisestä ja toteuttamisesta sekä vastaa omavalvonnasta.
- Hyväksyy henkilökunnan ja huoltajien yhdessä tekemän lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman ja allekirjoittaa sen.
- Vastaa riittävien ja osaavan henkilöstön paikkaolon lapsen hoitoaikojen mukaisesti.
- Turvaa turvallisen lääkehoidon toteutumisen myös poikkeustilanteissa.
- Vastaa siitä, että yksikössä on lasten lääkkeiden säilyttämistä varten lasten ulottumattomissa olevat, turvalliset ja käytössä oleville lääkkeille oikeanlaiset säilytyspaikat.
- Käsittelee tiimin kanssa mahdolliset lääkehoidon läheltäpiti-tilanteet mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen.

Henkilöstön vastuut

- Laatii yhdessä huoltajien kanssa lapsen yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman.
- Ohjaa huoltajia lukemaan Utajärven varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman kunnan nettisivulta sekä luettelon huoltajan vastuista lääkehoidossa.
- Vastaa ryhmänsä lasten yksilökohtaisten lääkehoitosuunnitelmien toteutumisesta.
- Varmistaa, että lapsen lääkehoitosuunnitelma ja lapsen lääkkeen alkuperäispakkauksen annosteluohje vastaavat toisiaan.
- Varmistaa, että lääkkeet ovat alkuperäisessä pakkauksessa, lapsen nimellä varustettuna, ennen kuin lääke annetaan lapselle.
- Arvioi omalta osaltaan lapsen lääkehoidon vaikuttavuutta ja kertoo sovitulla tavalla havainnoistaan huoltajille.
- Kirjaa yhteisesti sovitulla tavalla antamansa lääkkeet (lääkehoitopäiväkirja, lääkehoitosuunnitelma lyhytaikaisiin lääkkeisiin, PKV-lääkehoitolomake, läheltäpiti-lomake). Lomakkeet liitteenä.
- Huolehtii tarvittaessa retkille yms. lähteissä mukaan lapsen mahdollisen lääkityksen.
- Vastaa oman ryhmänsä lasten lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta säilyttämisestä.
- Mikäli lapsen lääkkeenannossa on tapahtunut poikkeama, kirjaa asian läheltäpiti-lomakkeeseen, kertoo asiasta huoltajille ja varhaiskasvatuksen esihenkilölle.
- Osallistuu lääkehoidon osaamiskoulutukseen siten, että hallitsee riittävät lääkehoidon valmiudet.
- Jokainen työntekijä on ensisijaisesti itse vastuussa lapselle antamastaan lääkehoidosta.
- Henkilöstöstä jokainen on velvollinen ilmoittamaan omalle esihenkilölle, jos ei koe hallitsevansa hänelle annettua lääkehoidon tehtävää. Varhaiskasvatuksen esihenkilön tulee järjestää siinä tapauksessa lisäperehdytystä.

Lääkehoitovastaavan vastuut

- Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman päivittäminen.
- Vastaa kaikkien varhaiskasvatuksen ryhmien lainmukaisten säilytysvälineiden (lukolliset säilytysrasiat) hankkimisesta ja ylläpidosta.
- Ryhmien lääkekaappien ja ensiapulaukkujen päivittäminen touko/ kesäkuussa ja tammikuussa.
- Lääkehoitokoulutuksen käyneiden listauksen päivittäminen ja koulutusten järjestäminen yhdessä esihenkilön kanssa.
- Pitää kirjaa ensiapukoulutuksen suorittaneista ja huolehtii koulutuksen järjestämisestä yhdessä esihenkilön kanssa.
- Osallistuu varhaiskasvatuksen lääkehoitoon liittyviin täydennyskoulutuksiin ja siirtää tiedon työyhteisölle.
- Osallistuu tarvittaessa yksittäisten lasten lääkehoitosuunnitelman laatimiseen yhdessä ryhmän henkilökunnan kanssa.

Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

Utajärven varhaiskasvatuksessa ennalta ehkäistään lääkehoidossa tapahtuvia mahdollisia vaaroja kouluttamalla kaikki lastenhoitajan nimikkeellä työskentelevät lääkehoitoon, sekä kattavalla suunnittelulla ja dokumentoinnilla.

Utajärven varhaiskasvatuksessa on käytössä työturvallisuuteen liittyen, läheltä piti- seurantajärjestelmä paperilomakkeena, jonka tavoitteena on virheistä ja haavoittuvuuksista oppiminen. Yksikkökohtaisessa lääkehoitosuunnitelmassa otetaan kantaa kyseisen yksikön riskien tunnistamiseen ja niihin varautumiseen. Vaaratapahtumailmoitusten tekeminen on velvoittava ja on osana yksiköiden omavalvontaa. Henkilökunta koulutetaan ilmoitusten tekemiseen ja rohkaistaan tekemään ehdotuksia siitä, miten tilanne voitaisiin jatkossa estää. Vaara- ja läheltä piti- tapahtumat käsitellään tiimipalaverissa ja tarvittaessa talon omassa palaverissa. Näissä keskustelussa pyritään löytämään toimenpiteitä siihen, kuinka jatkossa tilanne ehkäistään. Keskustelusta tehdään dokumentti, jonka laatimisesta vastaa varhaiskasvatuksen esihenkilö. Läheltä piti- ja vaaratilanteet käsitellään varhaiskasvatuksen johtoryhmässä ja viedään myös sieltä tiedoksi työsuojeluun.

Lapselle aiheutuneista lääkehoitoon liittyneistä vaaratilanteista tai haitoista informoidaan huoltajia. Vaara ja tai haittatilanteet kirjataan läheltäpiti-lomakkeeseen.

Lääkkeiden säilytys

Vanhemmat toimittavat lapsen lääkkeet varhaiskasvatukseen ja huolehtivat lääkityksen päättyessä lääkkeiden hävittämisen. Lääke tuodaan alkuperäispakkauksessa, ja pakkauksessa tulee olla lapsen nimi, lääkkeen nimi, lääkkeen vahvuus, mihin aikaan lääke on annettava, missä lääke tulee säilyttää (esim. jääkaappi) ja miten lääke annetaan (niellään, veteen sekoitettuna vai onko kysymyksessä suppo).

Lääkkeet säilytetään lukitussa lääkekaapissa lapsen nimellä varustettuna lääkkeen säilyvyysaika huomioiden. Ulkonäön tai käyttötarkoituksen perusteella helposti sekaantuvien lääkkeiden säilyttäminen eri paikoissa vähentää erehtymisen riskiä ja lisää turvallisuutta. Lääkkeet säilytetään erillään muista tuotteista ja välineistä, ja työyksiköissä kiinnitetään erityistä huomiota lääkkeiden oikeisiin säilytysolosuhteisiin.

PKV-lääkkeet (ns. kolmiolääkkeet) tulee säilyttää kahden lukon takana ja niiden osalta lääkehoito kirjataan erilliseen päiväkirjalomakkeeseen. PKV-lääkkeitä käsiteltäessä tulee aina huolehtia kaksoistarkistuksesta. PKV-lääkkeiden yhteydessä on erityisen tärkeää kirjata montako lääkettä huoltajat ovat toimittaneet varhaiskasvatukseen tai vieneet pois sekä se, onko lääkkeitä mennyt hävikkiin (riskijäteastia lääkekaapissa).

Varhaiskasvatuksen henkilöstö tarkastaa lääkkeet säännöllisesti ja varmistuu siitä, ettei varastossa ole vanhentuneita tai tarpeettomia lääkkeitä. Vanhentuneet ja tarpeettomat lääkkeet toimitetaan vanhemmille, jotka toimittavat ne apteekkiin hävitettäväksi. Lääkekaapin avaimet säilytetään niin, että asiattomat eivät pääse käsittelemään lääkkeitä. Varhaiskasvatuksen esihenkilö on vastuussa asianmukaisesta lääkkeiden säilytyksen järjestämisestä.

Ensiapuvälineet ja niiden säilytys

Jokaisessa varhaiskasvatusryhmässä on oma lukollinen kaappi ensiapuvälineille (erillinen lääkekaapista) sekä retkikäyttöön ensiapulaukku. Ensiapukaapin ovelle on paikan koordinaatit, osoite ja puhelinnumero hätätapauksia varten. Ensiapukaapin sisäpuolella on lista kaapin sisällöstä (liitteenä). Lääkehoitovastaavat tarkistavat puolivuositain ensiapukaappien ja –laukkujen sisällön ja hankkivat uudet tarvikkeet vanhentuneiden tilalle sekä hävittävät vanhentuneet välineet asian mukaisesti. Huvikummun ensiapukaapissa säilytetään lääkehiilipullo, jota muut ryhmät voivat tarvittaessa käyttää.

Utajärven kunnan varhaiskasvatuksen kuvaus

Keisarintien päiväkoti on Utajärven kunnan ainoa päiväkoti. Päiväkodissa toimii yksi 0-2-vuotiaiden ryhmä, yksi 2-3-vuotiaiden ryhmä, kaksi 3-5-vuotiaiden ryhmää, vuorohoitoryhmä sekä esiopetusta täydentävä varhaiskasvatuksen ryhmä, joka on avoinna koulupäivinä ennen ja jälkeen esiopetuksen. Tilat sijoittuvat uuteen taloon Kirkkotie 13, jossa toimii neljä ryhmää ja Hyvinvointitalon siipeen, Kirkkotie 17, jossa toimii kaksi ryhmää.

Utajärven varhaiskasvatuksessa lääkehoitoa toteuttavat lääkehoitokoulutuksen saaneet työntekijät. Tavoitteena on, että kaikki lastenhoitajan nimikkeellä olevat työntekijät ovat käyneet lääkehoitokoulutuksen

ja saaneet lääkehoitoluvat. Näin varmistetaan, että työvuorossa on aina paikalla lääkeluvan omaavia henkilöitä ja lasten tarvittava lääkehoito on turvallista.

Utajärven varhaiskasvatuksessa toimii kaksi lähihoitajaa, jotka ovat suorittaneet laajemman lääkeshoidonkoulutuksen ja laajemmat lääkehoitoluvat. He yhdessä varhaiskasvatuksen esihenkilön kanssa suunnittelevat ja ylläpitävät lääkehoitokoulutukset. He myös vastaavat varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman ajan tasalla pitämisestä ja lääkelupien voimassaolon seuraamisesta. Heidän tehtäviinsä kuuluu myös yksittäisten lasten lääkehoitosuunnitelmien teossa avustaminen koko varhaiskasvatuksessa, sekä lääkekaappien ajan tasalla pitämisestä kaikissa päiväkotiryhmissä.

Lähteet

Sosiaali- ja terveysministeriö 2021. Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen.

Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen (valtioneuvosto.fi)

https://www.fimea.fi/kehittaminen_ja_hta/jarkeva-laakehoito/turvallinen-laakehoito